

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-1-9

(Muafiyet)

Karar Sayısı : 13-17/246-121

Karar Tarihi : 28.03.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Kenan TÜRK, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER : Mehmet Akif KAYAR, Mehmet Selim ÜNAL

C. BİLDİRİMDE

BULUNANLAR : - Aygaz A.Ş.

Temsilcisi: Av. Burcu ŞENER

Büyükdere Cad. No:145/1 Zincirlikuyu Şişli/İstanbul

- Aytemiz Gaz A.Ş.

Temsilcisi: Av. Timuçin YENİARAS

Söğütluçeşme Cad. No:89 Kadıköy/İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU: Aygaz A.Ş. ve Aytemiz Gaz A.Ş. arasında depolama, dolun hizmeti ve LPG teminine ilişkin olarak 25.12.2012 tarihinde imzalanan sözleşmeye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınması talebi.**

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 21.1.2013 tarih ve 403 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 19.03.2013 tarih ve 2013-1-9/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Ön İnceleme raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

- Aygaz A.Ş. (Aygaz) ve Aytemiz Gaz A.Ş. (Aytemiz) arasında 25.12.2012 tarihinde imzalanan depolama, dolun hizmeti ve LPG teminine ilişkin sözleşmenin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun)'un 4. maddesini ihlal ettiği,

- Bununla birlikte, söz konusu sözleşmeye 4054 sayılı Kanunun 5. maddesinde sayılan koşulların tamamını sağlaması sebebiyle bireysel muafiyet tanınması gerektiği

ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

(4) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarları "LPG tedariki", "LPG Depoculuğu", "oto LPG dağıtımı", "tüplü LPG dağıtımı" ve "dökme LPG dağıtımı", ilgili coğrafi pazar ise, "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

G.2. Bildirimin Konusu

(5) Bildirim konusu sözleşme, Aytemiz'in Arsin, Trabzon'da yer alan LPG depolama ve dolun tesisinde Aygaz ve Aytemiz arasında gerçekleştirilmesi planlanan iki ayrı ticari faaliyeti düzenlemektedir.

(6) Bu faaliyetlerden ilki, söz konusu tesisin en az yarı kapasitesinin Aytemiz tarafından beş yıl boyunca münhasıran Aygaz ve Koç Grubu LPG şirketlerine tahsis edilmesi ve yine Aygaz'a boru hattı geçiş ve gemi tahliye, depolama ve tanker dolun hizmetlerinin verilmesidir.

13-17/246-121

- (7) Özetle, Aygaz tarafından temin edilecek LPG, deniz üstü şamandıradan depolama tanklarına boru hatları ile taşınacak, tesisin belirli kapasitesi oranında Aygaz adına depolanacak ve sonrasında Aytemiz tarafından Aygaz'ın kara tankerlerine ikmal edilecek ve doldurulacaktır.
- (8) Sözleşmenin düzenlediği ikinci faaliyet ise aynı tesiste Aygaz'ın Aytemiz'e LPG satışı gerçekleştirmesidir. Sözleşme uyarınca Aytemiz, bahsi geçen tesiste beş yıl boyunca LPG'yi münhasıran Aygaz'dan temin edecektir.
- (9) Taraflar arasındaki sözleşme incelendiğinde, Aygaz'ın depolama ve dolum tesisinde dolumu yapılacak olan oto LPG'ye ilişkin LPG katkı ve LPG zenginleştirme sistemlerine dönük yatırımları da üstleneceği anlaşılmaktadır.
- (10) Bildirim formunda, sözleşmede münhasırlık hükmüne yer verilmesindeki amacın, tesiste ilk başta oluşması muhtemel olan atıl kapasitenin önüne geçmek, Aytemiz'in ürün temini konusunda Aygaz'ın bilgi ve tecrübesinden yararlanmasını sağlamak olduğu belirtilmektedir. Oto LPG katkı ve LPG zenginleştirme sistemlerine ilişkin olarak Aygaz tarafından yapılacak yatırım da münhasırlık hükmünün gerekçelerinden biri olarak zikredilmektedir.
- (11) Sözleşmenin 13. maddesine göre, münhasırlık hükümleri sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren ilk beş yıl ile sınırlı olmak üzere düzenlenmiştir.
- (12) Sözleşme, Rekabet Kurulu tarafından verilecek bireysel muafiyet kararı tarihinde yürürlüğe girecek ve beş yıl geçerli olacaktır.

G.3. Değerlendirme

- (13) Sözleşmenin tarafları olan Aygaz ve Aytemiz, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'ndan aldıkları dağıtıcı lisansı çerçevesinde LPG dağıtım pazarında faaliyet gösteren iki rakip teşebbüstür.
- (14) Bildirim konusu sözleşme, Aygaz'a Aytemiz'in depolama tesisinden, Aytemiz'e de Aygaz'ın LPG ithalat tecrübesinden yararlanma imkanı vermektedir ve bu haliyle bir yatay işbirliği anlaşması niteliği taşımaktadır.
- (15) Esasen, yatay işbirliği anlaşmaları, özellikle, birbirini tamamlayıcı faaliyet, beceri veya varlıkları bir araya getirdiği zaman önemli ekonomik faydalar ortaya çıkarabilmektedir. Yatay işbirliği, risk paylaşmak, maliyet tasarrufu yapmak, yatırımları artırmak, know-how havuzu oluşturmak, ürün kalitesi ile ürün çeşitliliğini artırmak ve daha hızlı yenilik yapmak için bir araç olabilmektedir. Diğer yandan, söz konusu anlaşmaların rekabet sorunlarına yol açmaları ve Kanun'un 4. maddesi kapsamında ele alınmaları da mümkündür.

G.3.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

- (16) Bildirim formunda sözleşmenin iki rakip arasındaki ürün ve hizmet teminini düzenlemesi gerekçe gösterilerek menfi tespit başvurusu yapılmamış, sadece bireysel muafiyet talebinde bulunulmuştur.
- (17) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmaları hukuka aykırı ve yasak ilan etmektedir.

G.3.1.1. Sözleşmenin "Amaç" Bakımından Değerlendirilmesi

- (18) Bildirim formunda yer verilen bilgi ve açıklamalardan, mevcut durumda Aygaz'ın Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu'ya yaptığı LPG ikmallerini Samsun terminali üzerinden gerçekleştirdiği, bildirim konusu sözleşme neticesinde Aytemiz'in Trabzon'daki deposundan

13-17/246-121

istifade ederek söz konusu bölgelere yapılan kara nakliyesini azaltmayı hedeflediği anlaşılmaktadır. Aytemiz yönünden ise sözleşme ile tedarik güvenliği sağlanmasının ve faaliyete yeni geçen depoya ilişkin kapasitenin daha verimli kullanılmasının hedeflendiği görülmektedir. Bu haliyle anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı bir amaç taşıdığını söylemek mümkün görünmemektedir.

G.3.1.2. Sözleşmenin “Etki” Bakımından Değerlendirilmesi

- (19) Bir anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı etkiye sahip olması için, genel olarak anlaşmanın fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ya da inovasyon gibi pazardaki rekabet parametrelerinden en az biri üzerinde olumsuz etkisinin bulunması ya da makul bir olasılık dahilinde böyle bir potansiyele sahip olması beklenmektedir.
- (20) Münhasırlık hükümleri içeren ve tarafların karar alma hürriyetlerinin sınırlandırıldığı, rekabete duyarlı bilgilerin değişimine veya maliyetlerin birbirine yakınlaşmasına imkan tanıyan ve bu suretle rakipler arasında koordinasyona yol açabilecek yatay işbirliği anlaşmaları, rekabetin kısıtlanması sonucunu doğurabilecektir. Tarafların ilgili pazarlardaki pazar payları ve pazar gücü, bu kapsamda değerlendirilmesi gereken unsurlardır. Şüphesiz, pazar payları düşük olduğunda rekabeti sınırlama etkisinin düşük olmasını beklemek, pazar payı yüksek olduğunda mutlaka rekabet sınırlanır anlamına gelmemektedir. Diğer yandan işlem taraflarının yüksek pazar paylarına sahip olması, yatay işbirliği anlaşmasının daha yakından incelenmesini zorunlu kılmaktadır.
- (21) Bilindiği üzere Aygaz, LPG piyasasında pazarın her seviyesinde faaliyet gösteren dikey bütünlük bir yapıya sahiptir. Koç Grubu tarafından, TÜPRAŞ vasıtasıyla LPG üretim ve ithalatı, Aygaz vasıtasıyla ithalat, depoculuk ve dağıtım faaliyeti yürütülmektedir.
- (22) EPDK 2011 yılı LPG Piyasası Sektör Raporu verilerine göre, ülkemizin LPG ithalatının %41,28'i (1.258.495 ton) TÜPRAŞ, Aygaz ve aynı grup içerisinde yer alan Mogaz tarafından yapılmıştır. TÜPRAŞ tarafından gerçekleştirilen 739.421 tonluk üretim ile birlikte Aygaz'ın içinde bulunduğu grubun Türkiye LPG tedariki içindeki payı yaklaşık %54,25 seviyesindedir. Bildirim konusu sözleşmenin diğer tarafı olan Aytemiz'in LPG tedarik pazarında payı bulunmamaktadır.
- (23) LPG Dağıtımına ilişkin pazarlar bakımından Aygaz ve Mogaz'ın pazar paylarına ise aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo- Aygaz ve Mogaz'ın 2011 yılı LPG Dağıtım Pazarı Pazar Payları

Dağıtıcı	Tüplü LPG		Dökme LPG		Otogaz		TOPLAM	
	Satış (ton)	Pazar Payı (%)	Satış (ton)	Pazar Payı (%)	Satış (ton)	Pazar Payı (%)	Satış (ton)	Pazar Payı (%)
Aygaz	323.947	33,00	27.145	22,22	487.271	18,44	838.363	22,38
Mogaz	68.884	7,02	32.658	26,73	116.516	4,41	218.058	5,82
TOPLAM	392.831	40,02	59.803	48,95	603.787	22,85	1.056.421	28,20

- (68) Aytemiz'in pazar payları ise tüplü LPG'de %0,06, dökme LPG'de %0, oto LPG'de %1,74 ve toplamda %1,24 seviyesindedir.
- (69) Son olarak bildirim formunda Aygaz ve Mogaz'ın 2011 yılı için toplam LPG depolama kapasitesi %31,9 olarak bildirilmiştir. Aytemiz'e ait sözleşme konusu depo ise 9900 m³'lük kapasitesi ile Türkiye'nin 562,198 m³'lük toplam kapasitesi içinde %1,76'lık paya sahiptir.

13-17/246-121

- (70) Yukarıda yer verilen bilgi ve açıklamalar çerçevesinde, Aygaz'ın LPG piyasasında önemli bir pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Söz konusu pazar payı ve ilgili pazarlardaki yoğunlaşmış yapı, bildirim konusu sözleşmede yer verilen münhasırlık hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, yapılan anlaşmanın rekabetin kısıtlanmasına yönelik küçümsenemeyecek bir risk taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim Kurul, Aygaz ve İpragaz arasındaki bir yatay işbirliği anlaşmasını değerlendirdiği 22.09.2011 tarih ve 11-48/1213-426 sayılı kararında da benzer gerekçelerle anlaşmanın 4. madde kapsamında olduğuna karar vermiştir.

G.3.2. Kanun'un 5. Maddesi Çerçevesinde Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (71) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşulların varlığı halinde 4. maddenin uygulanmasından muaf tutulabilmektedir.

G.3.2.1. Malların Üretim veya Dağıtımını ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

- (72) Bildirim konusu anlaşma neticesinde Aygaz tarafından yapılacak kara nakliye mesafesinin ve masraflarının ve bu doğrultuda karayolunda oluşabilecek kaza risklerinin azalacağı, Aytemiz'e ait olan deponun kapasitesinin aksi hale göre daha verimli bir biçimde kullanılacağı ve Aytemiz'in ürün tedarikinde daha güvenli bir duruma geçeceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla ilk olumlu koşulun sağlandığı görülmektedir.

G.3.2.2. Tüketicinin Yarar Sağlanması

- (73) Bildirim formunda yer verilen bilgi ve açıklamalardan, anlaşma neticesinde LPG'nin özellikle depo yakınındaki tüketicilere daha hızlı ve güvenli bir biçimde ulaştırılacağı anlaşıldığından, bu koşulun da sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

G.3.2.3. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (74) Yukarıda ifade edildiği üzere, bildirim konusu anlaşmanın 4. madde kapsamında ele alınmasının sebebi esasen Aygaz'ın ilgili pazarlarda sahip olduğu yüksek pazar paylarının diğer unsurlarla birleşerek yarattığı risktir. Diğer yandan, dosya mevcudu bilgilere göre, işlem taraflarından olan Aytemiz'in ilgili pazarlardaki payı oldukça düşüktür ve ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkması söz konusu değildir.

G.3.2.4. Rekabetin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

- (75) Bildirim konusu anlaşma, içerdiği münhasırlık hükümleri dışında tarafların fiyat, arz miktarı veya benzeri kararlarını serbestçe almalarını engelleyen başkaca bir husus içermemektedir. Bu itibarla rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlanmadığı anlaşılmaktadır.
- (76) Yukarıda yer verilen açıklama ve değerlendirmeler çerçevesinde, bildirim konusu sözleşmeye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet verilebileceği kanaatine varılmıştır.

13-17/246-121

H. SONUÇ

(77) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1- Aygaz A.Ş. ve Aytemiz Gaz A.Ş. arasında 25.12.2012 tarihinde imzalanan; depolama, dolun hizmet ve LPG teminine ilişkin sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna,

2- Bununla birlikte söz konusu sözleşmeye, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.